

Людмила Антончик

проводійний методист Львівського державного обласного центру народної творчості

СВЯТО ГЕРОЇВ

(сценарій тематичного заходу)

Упродовж тривалого історичного формування української нації не бракувало прикрих, навіть трагічних, конфліктних міжусобиць, чварів, зради, незгод, отих негативних факторів, що руйнівно впливають на долю народу та становлення держави. Але й не бракувало в українській історії великих і героїчних подій, близьких воєнних перемог, національних і духовних звершень. Було багато славного у минулому, яке потрібно увіковічувати у пам'яті і берегти для майбутніх поколінь.

Організовуючи Свято Героїв заклади культури повинні вміло передавати це героїчне минуле нинішній молоді і майбутнім поколінням.

Згадаймо тих національних геройів, - відомих і невідомих, - які віддавали своє життя за волю Батьківщини, за наше світле майбутнє...

У фойє Народного дому розгорнута змістовна виставка літератури, фотодокументів, які розповідають про історію боротьби українського народу за своє національне визволення, визначних військових і політичних діячів України.

На заднику сцени - напис: „Героям слава!” А також текст: „Волі українського народу до самостійного життя не зникає ні ворожі тюреми, ні заслання, бо Україна є незборим бастіоном геройів і борців”

(Євген Коновалець)

У виконанні хору звучить Державний гімн „Ще не вмерла Україна”.

Читець:

Столиці град, Базар і Круги й Броди,
Житомир, Хуст і Чорний ліс, і Львів –
Це вічний скарб, коштовній клейноди
Минулих днів.

За боєм бій в ім’я доби нової,
За змагом змаг в ім’я ідей нових,
О, скільки вас, безприкладні геройів,
У кожнім з них!

Міцних, простих і, навіть, безіменних,
Та всяк із вас без крихти каяття
Склав на вівтар вітчизняний священий
Своє життя.

Хоч із могил немає, може, й загадки
Тих славних діл не згладили роки
За це вам в дніх Зелених Свят нашадки
Плетуть вінки.

Бо ті діла – то нації стремління.
То наших мрій золоверхий храм,
А ми прийшли упертим поколінням
На зміну вам.

I жертві знов, і знов самопосвята,
Щоб в сляві сонць оновлених світань
Була Волинь і Галич, і Карпати,
І Дін-Кубань.

(Микола Верес „Борцям-героям”)

Ведучий:

Свято Героїв, яке ми проводимо щорічно – це шана пам’яті лицарів, воїнів, борців, державних мужів, духовників і всіх тих відданіх патріотів української нації, які поклали своє життя за волю України протягом історичних часів нашої вітчизни.

Ведуча:

Ми згадуємо і вшановуємо пам’ять княжих дружинників, котрі червленими щитами загороджували степовим ордам шлях на Русь і шоломами пили воду з Дону.

Ведучий:

Це були степові конкістадори, і їхніми нашадками і послідовниками були українське козацтво, яке плекало в безмежних степах свій гордий дух, героїзм і безстрашну відвагу.

Ведуча:

Це були оті „лицарі запеклі”, як їх пізніше величав Тарас Шевченко, які у свою чергу творили нову історичну добу в історії України, добу героїзму, а при тому страшну, розтерзану війнами й боротьбою – змагання за те, бути чи не бути українському народові.

Ведучий:

Це було покликання, якому ідея вільної отчизни проглядала з козацьких хронік, гетьманських універсалів і його героїзму; покоління, якому розуміння нації отіє „предковічної отчизни нашої”, за словами гетьмана Богдана Хмельницького, була

поняттям набаго вищим за приватне життя чи за власну вигоду і добро.

Ведуча:

Героїчна козацька доба, часто переплетена і трагічними подіями, не минула безслідно в історії нашого народу. Вона духовно ще довго наснажувала наступні покоління. В початках ХХ століття нашадки козацької старшини все ще племкали традицію і зберігали спогади слави предківської.

Читець:

Смійся, лютий враже!
Та не дуже, бо все гине, -
Слава не поляже;
Не поляже, а розкаже,
Що діялося в світі,
Чия правда, чия кривда
І чий мі діти.
Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...
От де, люди, наша слава;
Слава України!

(Т.Шевченко)

Хорова капела виконує „Думи мої, думи мої” на сл. Т.Шевченка

Ведучий:

Здавалося, що народ загине, засне навіки. Однак, не було суджено українському народові загинути. Серед мільйонів синів знайшлися такі, які не давали Україні заснути і навіть у неволі старалися збудити її виплекати національну свідомість і силу.

Ведуча:

Вікове поневолення придавило духовність нашого народу, але не вбило в ньому прагнення і бажання жити вільним життям.

Ведучий:

Героїчний клич Великого Кобзаря – Т.Шевченка у часи лихоліття прийшов народові на допомогу й загримів по всій Україні.

...Борітесь – поборете!
Вам Бог помагає;
За Вас сила, за Вас воля
І правда святая!

Хор. Велично звучить пісня „Ой у лузі, червона калина”

Ведуча:

Немає такої сили, щоб змогла вбити у народі бажання бути вільним!

Ведучий:

Коли вдарили громи Першої світової війни, український народ знову піднявся до боротьби за своє визволення і за самостійну Українську державу.

Ведуча:

Наш народ поніс великі і болючі жертви за своє визволення. На Святі Героїв ми згадуємо, вшановуємо, схиляємо наші голови і молимося за всіх тих українських патріотів, що поклали своє життя в боротьбі за Україну.

Ведучий:

Віддаємо наш поклін і пошану воїнам українських армій і військових формувань: Українським Січовим Стрільцям, Армії Української Народної Республіки, Українській Галицькій Армії, військам Гетьманівської держави, героям Крут, лицарям Базару, воїнам Карпатської Січі, Дружинам Українських Націоналістів, Українській Повстанській Армії, Українській Національній Армії.

Ведуча:

Вшановуємо пам'ять тисячів українських патріотів, національних, державних, церковних, культурних, наукових діячів, членів Організації Українських Націоналістів, чоловіків, жінок, дівчат і юнаків, які загинули в збройній боротьбі, були замучені в підвалах більшовицьких і нацистських в “язниць”, загинули в концтаборах, були розстріляні, повіщені, померли на засланні. Це про них писав Юрій Клен:

Помолимось за тих, що у розлуці
Помруть, відірвані від рідних хат,
Помолимось за тих, що у розлуці
Вночі гризуть залізні штаби грат,
Що душать жаль у невимовній муці
За тих, кого веде на страту кат.
Над ними, Господи, в небесний тверді
Прости свої долоні милосердні.

Ведуча:

Кожного року у місяці травні ми віддаємо пошану нашим великим Героям, які в боротьбі за волю і долю Українського Народу, за його державну самостійність і незалежність віддали своє життя. Серед цих Героїв з новішої історії України на першому місці стоять у нас: Симон

Петлюра, Євген Коновалець, Роман Шухевич, Степан Бандера...

Ведучий:

Симон Петлюра – Президент Української держави 1919-1922 р.р. і Головний Отаман Збройних Сил України. Історики українські та чужинецькі по різному розглядали й оцінювали державницьку та політичну діяльність Симона Петлюри. Проте, як би вони критично не підходили до його особи, вони не могли не визнати, що Петлюра був великим державним діячем.

Ведуча:

Головний Отаман не зневірювався і ніколи не втрачав віри у перемогу української Правди. За два тижні до своєї трагічної смерті він писав до колишнього українського вояка Ю.Г. в Канаді: „Я знаю нашу історію, знаю сили, розпорощені, не споєні, не підперті працею поколінь і віків, і не роблю собі ілюзій щодо легкості, з якою ідеал Соборної України може бути здійснений... У мене немає розчарування ні в нашому народові, бо він такий, яким його зробили обставини, часом сильніші за нього, ні в його здатності до самостійного життя, бо ця здатність буде розвиватися і зміцнювати його. Ситуація, в якій він опинився сьогодні, не є вічною, ні безнадійною. Замінити її – до певної міри залежить і від напруження його власних сил. Треба працювати над цим усім і кожному в міру його сил і можливостей”.

Ведучий:

„Він присвятив себе великий ідеї, ототожнив себе з нею, - говорив про Симона Петлюру адвокат Кампінчі, виступаючи на судовому процесі Шварцбардта, - це ідея визволення 40-мільйонної нації з московського ярма. Які б перед ним не ставали болючі перспективи, він ніколи не зрікався тієї грандіозної мрії, ніколи від неї не відходив і ніколи не втрачав віри в майбутнє України”.

Ведуча:

Таким був Симон Петлюра, голова Української держави і Головний Отаман, який закликав борців за волю України, борців кожного українського покоління, стати моральним чотирикутником – отим стародавнім козацьким табором у вирішальні дні української нації, в боротьбі за визволення України.

Читець:

Нова весна. І знову кучерявий
встеляє луг над Ворсклою килим.

І знов красується Полтава
Вишневим розквітом своїм.

Сніжиться знов. І в споминах крилатих
Пливуть вони уривками все ті ж:
Блакить небес, травневі шати,
Каштани, сонце і Париж.

І сім п“явоک, підсланих нежданно,
Печаль сердце і душ тужливий крик,
Тут впав завзятий полтавчанин
На кров“ю зношений хідник.

То Симон був... І глибшає на лицях
Стократний жаль за кожною з краплин
І в день болючої річниці
Нам, як ніколи, близький він...

Його ім“я у шелесті колосся.
У міці гір, у розквіті садків,
Воно у землю заплелося
Незримих сонмами вінків.

Воно дзвенить над степом непокірним,
Вроста у грім, у блискавицю бур
Йому пісні широт безмірних
Склада Славута – Трубадур.

І лук-громи акордом величавим,
Прядуть із них мелодію про те,
Що не сади довкруг Полтави –
То слава Симона цвіте...

(М.Верес «На смерть вождя»)

Пісня «Слава, слава, Отамане!» сл. Ю.Назарака, муз. М.Гайворонського)

Ведуча:

Євген Коновалець – полковник Української Армії, організатор Корпусу Січових Стрільців, згодом основоположник і творець Української Військової Організації – УВО й Організації Українських Націоналістів – ОУН. Загинув від московської бомби 23 травня 1938 року в голландському місті Роттердамі.

Ведучий:

В повідомленні проводу ОУН про смерть Є.Коновалець звучать слова: «Москва знала, кого вбити. Москва розуміла, що Євген Коновалець – це Україна, а Україна – це Євген Коновалець. Але помилляється ворог, коли думає, що вбив ідею, вбиваючи її найбільшого поборника».

Ведуча:

Євген Коновалець загинув. Однак його Дух дальше живе між українцями. Коновалець допоміг кристалізувати українську державницьку думку, залишаючи заповіт:

«Здобудеш Українську Державу, або загинеш за неї». Він повів український народ до дальшої боротьби за свободу, вказуючи, що ця боротьба була дуже важка, бо створення Української Держави змінить до основ обличчя Сходу і цілого світу. Коновалець був великим Українцем і державним мужем.

Ведучий:

Незалежна Україна, за яку боровся і загинув полковник Євген Коновалець поступово набирає сили. І в тому, що Україна сьогодні стала незалежною державою, без сумніву величезна заслуга військового і політичного діяча Є. Коновалця, славного сина Українського народу.

Читець:

Мов орел ти підніс до вершини
Пропор волі, шляхом боротьби;
Полум“яну любов до Вкраїни
Всім щепив серед пітьми руйни,
Поки не впав на шляху до мети.

Хоч вдалося Москві динамітом
На куски розірвати твою грудь,
Ta ідея твоя святим мітом,
Безуганно громить заповітом:
«Українську Державу здобудь!»
О, далекий, чужий Роттердаме!
Океан твої бруки змива,
Ти всюди знайомий з морями:
Гей, неси ж нашу славу світами
Про діла Коновалця-Вождя!

(М. Галечко «Є. Коновалець»)

*Хор виконує «Коли ми вмирали» сл.
Р. Купчинського, муз. М. Гайворонського*

Ведуча:

Роман Шухевич – генерал-хорунжий Тарас Чупринка, Головний Командир Української Повстанської Армії – УПА. Загинув лицарською смертю 5 березня 1950 року в Білогорії, що біля Львова.

Ведучий:

Політична і життєва принциповість, особиста відвага, рішучість, жива і весела вдача, батьківське піклування іншими, дружність у щоденному житті, а при тому великий провідницький хист революційного діяча командира характеризували легендарного ще за життя Головного Командира УПА; який у горнилі жорстокої доби творив нову геройчу сторінку української нації. У відповідь на пораду залишити Україну і виїхати за кордон, сказав такі слова: «Хто не може витримати

– нехай їде. Йдіть, не забувайте нас. Ми відступати не можемо. Я залишаюсь там, де мушу бути!»

Ведуча:

Таким був Головний Командир УПА генерал-хорунжий Роман Шухевич – Тарас Чупринка, легендарний герой української революційно-визвольної боротьби, який створив і очолив збройну боротьбу українського народу за визволення України і поклав своє життя на вівтар Батьківщини, щоб вічно духовно жити в історії української нації.

Читець:

Між небом і землею – мла.
Дрімає ліс в гущавині туману.
Десь тут упав герой УПА.
Десь тут пролита кров багряна.

Тут зупинилася весна,
На мить застигла у розпуці.
Тут впав останній генерал,
Не дав себе в ланці закути.

Між небом і землею – мла,
Скувала туга Білогорщ!
Тут лет спинився Пластун
І я прийшов із ним на прощу.

Схиляю голову в журбі
Моя молитва в небо лине
Довіку вдячний я тобі
Бо ти поліг за Україну.

(В. Квітневий)

Хор виконує «Тихий ліс» (народна пісня)

Читець:

Перший поліг у Парижі
Від ран і жорстоких мук –
Кулі, смертельні, хижі
Звалили його на брук.

Другий віддав в Роттердамі
За Україну життя,
Той, що на київські брамі
Із Січовими Стрільцями
Підняв синьо-жовтий стяг.

А третій упав під Львовом,
Героем УПА поліг,
Коли, мов залізним колом,
У бурю, в сипучий сніг
Ворог кривку обліг.

Лицарі, що боронили
Волю від лютих навал,
Отаман і полководець –

Петлюра і Коновалець
Та в грізних боях повстанець,
Чупринка, наш генерал!

(М. Щербак «У свято герой»)

Ведуча:

Степан Бандера – провідник Крайової Екзекутиви ОУН на західноукраїнських землях, керівник збройної революційно-визвольної боротьби цілого українського народу загинув 16 жовтня 1969 року в німецькому місті Мюнхені від отрути з пістолета московського чекіста Сташинського.

Ведучий:

Життя видатних людей подібне до згаслих зірок: їх уже давно немає, а світло від них ще йтиме дуже довго. Його ім'я стало символом незалежності й безмежності посвяти для Батьківщини, прапором визвольної боротьби, ним називають його соратників і послідовників.

Ведуча:

Тільки три рази за час довгої історії українського народу присвоювались назви для послідовників національних провідників – мазепівці, петлюровці і бандерівці. А це значить, що всі три історичні постаті: Мазепа, Петлюра, Бандера своїм життям, працею, прагненням й боротьбою відзеркалювали життя і боротьбу цілого народу. Степан Бандера – непохитний, безкомпромісний і безстрашний політичний діяч України ХХ століття.

Фольклорний колектив виконує «Пісню про С. Бандеру».

Не вставай тумане,
Не захмарюй синь,
Пісня про Степана
Лине в даличин...

Гей, ворожа хмаро,
Шлях не заступай:
Українське сонце
Світить на наш Край.

Мов орлині крила
В синій висоті –
То Бандери сила
В нашому житті.

Гей, розвійся хмаро,
Світ не заступай:
Скоро воля ясна
Зійде на наш Край.

Дум запал безсмертний
В душах не погас –
Степанове серце
Б“ється серед нас.

По що ж, хмаро злая,
Линеш у блакить?
Степанове слово
Жило й буде жити!

Гей, розвійся хмаро,
Не стелись туман,
Геть зникай, примаро –
З нами йде Степан!

А по тобі сину,
Слава не помре,
Правда України
На землі живе!

Гей, ворожа хмаро,
Шлях не заступай
Скоро зійде воля
На наш рідний Край!

Читець:

Збудись, могутня Україно,
Козацьке плем“я, стань на змаг,
Туди, до сонця, до вершини,
До перемоги йде твій шлях.

Готуйся в бойовій лаві
Козацьке плем“я молоде
До перемоги і до слави
Тебе Бандера поведе.

Ведуча:

«Я віру у силу духу українського народу, який у критичний момент зуміє зібратися з силами і подолати тяжку кризу, котрий не дозволить знову надіти йому на шию ярмо неволі! Тільки така віра в невмирущість народного духу дає мені підставу з надією дивитися у майбутнє...»

Ведучий:

«Важко назвати іншу націю, яку б так часто знищували і так нещадно шматували, ділячи між жадібними сусідами, і яка знову б поставала до життя як фенікс з попелу, народжувала нову еліту, знаходила сили для самоствердження».

Ведуча:

Автором цих рядків був Вячеслав Чорновіл, видатна людина, знакова фігура, без якої годі узвіти собі українську політику на зламі дев“яностих, як і Україну у другій половині ХХ століття важко усвідомити без постаті В“ячеслава Чорновола.

Ведучий:

Один із геніїв українського національ-

ного самоусвідомлення, значимість якого на сьогоднішній день не вдалося перевершити жодному з політиків...

Ведуча:

В“ячеслав Чорновіл був втіленням живучості і невмирущої ідеї – вільної, незалежної соборної України. Ця ідея незалежності була у нього вічно жива, творча та повна динаміки.

Ведучий:

В“ячеслав започаткував в Україні національно-визвольний рух „шістдесятників“ разом із І.Світличним, І.Дзюбою, І.Драчем, Л.Танюком, В.Стусом, Аллою Горською, Галиною Сенчук та іншими.

Ведуча:

В.Чорновіл був обдарованим журналістом і це давало йому змогу бувати на політичних процесах, як кореспонденту преси, радіо й телебачення. Покликаний за свідка в одному львівському процесі Чорновіл відмовився давати свідчення, вважаючи, що процес за закритими дверима є незаконний. Його арештовують.

Ведучий:

З початком 1990 років доля для В“ячеслава міняється. Його обрано головою Львівської обласної Ради. В 1991 році його обирають депутатом Верховної Ради України, він стає головою фракції Народного Руху України.

Ведуча:

На жаль, перед трагічною смертю В.Чорновола НРУ поділився, цей факт тяжко сприйняв голова руху, але не здавав своїх позицій.

Ведучий:

„Не даймо знищити Рух, бо саме з нашою організацією пов“язана доля українського народу та незалежності України, - звертався до всіх членів партії В“ячеслав Максимович.

Ведуча:

В особі покійного В“ячеслава Чорновола Україна втратила полум“яного українського патріота, унікального борця й оборонця прав українського народу бути господарем на своїй власній землі, який віддав усе своє життя служінню своєму народові.

Ведучий:

Хай же наш український народ збереже пам“ять про свого Сина, про великого Патріота, який словами Івана Франка: „Все,

що мав, все віддав для одної ідеї, і горів, і яснів, і страждав, і трудився для неї“.

У виконанні хору звучить „Вічна пам“ять“.

Ведуча:

Симон Петлюра, Євген Коновалець, Степан Бандера, Роман Шухевич, В“ячеслав Чорновіл та багато інших українських Героїв, які в боротьбі за державну незалежність віддали своє життя, навічно залишатися в пам“яті народу, а для молоді завжди будуть високим прикладом патріотизму, мужності, незламної сили духу.

Ведучий:

Вивчайте життя своїх героїв, аналізуйте їх вчинки, і шукайте та розвивайте в собі все найкраще, що було притаманне їм. А також пам“ятайте, що нам дала життя одна маті – Україна!

Читець:

Слава і честь вам, борці за свободу,
Герої ідеї святої,
Славне лицарство, орли України,
Слава і честь вам, герої.

Ви честь України і прадідів славу
Геройством своїм воскресили.
Невгнутість, завзяття, відвагу і
мужність
Нащадкам у спадку лишили.

Життєвих утіх ви зrekлисъ
добровільно,
Невигод, офір не злякалисъ,
Без сонця й повітря у норах сиділи,
Проте не скорилисъ, - змагалисъ.

Ви силу ворожу, і зброю, і підступ,
Відвагою перемагали,
Найзників били, - народ боронили,
Свободу для всіх здобували.

Коли ж у безвихід в борні попадали,
То ласки в катів не благали, -
Останнім набоем у бою стрілялись,
Гранатами себе зривали.

Ви чином геройським і словом гарячим
Усіх закликали до бою.
Ми йдемо на поміч, на зміну, вам друзі
Смерть катові! Слава героям!

(Т.Вільшинка „Слава героям“)

У виконанні хору звучать пісні „Тихо спіть, лицарі“ на сл. Т.Вільшинки та „Боже великий, єдиний“ муз. М.Лисенка, сл. А.Кониського.